

Uitvoeringsprogramma Regionale waterkeringen 2015 – 2024

**Vastgesteld door het college van dijkgraaf en hoogheemraden op
9 december 2014
Kenmerk: 1168744**

1 Context en doel

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben op 15 juli 2014 het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West Nederland 2014 vastgesteld. Dit besluit is eveneens door de Gedeputeerde Staten van Noord Holland en van Utrecht vastgesteld, op respectievelijk 8 en 1 juli 2014.

In het Uitvoeringsbesluit is opgenomen dat het dagelijks bestuur van de waterschappen voor 1 januari 2015 een vastgesteld uitvoeringsprogramma regionale waterkeringen 2015 – 2024 aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Zuid-Holland overlegt.

Deze notitie beschrijft het uitvoeringsprogramma regionale waterkeringen van Delfland voor de periode 2015 – 2024.

2. Kader en uitgangspunten

2.1. Kader

Het kader voor het beheer van regionale waterkeringen is vastgelegd in de Waterwet, de Waterverordening Zuid-Holland en het daarop gebaseerde Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West Nederland 2014. Hierin is het volgende opgenomen:

- De regionale waterkeringen moeten iedere 12 jaar worden getoetst¹ aan de in de Waterverordening vastgestelde veiligheidsnorm.
- De regionale waterkeringen moeten worden getoetst aan de hand van de door Gedeputeerde Staten vastgestelde toetsvoorschriften¹.

Het gaat om de volgende leidraden:

- Vernieuwde leidraad toetsen kunstwerken (verwacht 2014)
- Herziene leidraden toetsen regionale waterkeringen (verwacht 2015)
- Nieuwe leidraad toetsen van niet-waterkerende objecten (verwacht 2015)
- Onderzoek aan veenkeringen en keringen op veen (verwacht 2017)
- Nieuwe leidraad toetsen veenkeringen en keringen op veen (verwacht uiterlijk 2020)

Totdat bovengenoemde leidraden beschikbaar zijn, wordt gewerkt met de vigerende leidraden.

- De regionale waterkeringen moeten worden getoetst aan de hand van door de provincie vastgestelde maatgevende waterstanden¹.
- Voor 1 januari 2025 moet over de volledige 2^e toetsronde worden gerapporteerd aan de provincie².

¹ Dit is bepaald in de Waterverordening

² Dit is bepaald in het Uitvoeringsbesluit 2014

2.2. Uitgangspunten

Het is de taak van Delfland om de regionale waterkeringen zodanig te beheren dat deze aan de veiligheidsnorm (blijven) voldoen. Delfland wil deze taak doelmatig uitvoeren en hanteert het volgende algemene uitgangspunt: de toetsing wordt zodanig uitgevoerd dat deze bijdraagt aan het doelmatig beheren van de regionale waterkeringen.

De volgende specifieke uitgangspunten worden hierbij nog gehanteerd:

- Bij aanvang van de 2^e toetsronde worden met de provincie voor de gehele periode (dus tot en met 2024) afspraken gemaakt over alle onderdelen, zijnde de te toetsen waterkeringen, de veiligheidsnorm, de toetsvoorschriften en het toetsinstrumentarium. Tevens worden met de provincie afspraken gemaakt over

de overgang naar nieuwe leidraden en de vaststelling van de maatgevende waterstanden. Tot daarover afspraken zijn gemaakt wordt met de vigerende maatgevende waterstanden gewerkt. Vanwege de lange looptijd van dit programma (10 jaar) wordt in de periode 2022- 2023 een actualisatie van de toetsresultaten voorzien op basis van de laatste kennis en inzichten in het toetsen van regionale waterkeringen.

- Algemeen geaccepteerde nieuwe kennis en inzichten, die niet in de toetsvoorschriften zijn opgenomen, kunnen worden betrokken bij de oordeelsvorming over de regionale waterkeringen. Delfland legt deze kennis en inzichten voor aan de provincie, waarna de provincie hierover een besluit neemt.
- Voor de 2^e toetsronde maakt Delfland gebruik van de vernieuwde proevenverzameling voor grondparameters. Omdat vanaf medio 2013 doorgegaan is met vervolgttoetsingen van grondkaden en gestart is met het toetsen van kunstwerken en bijzonder waterkerende constructies op basis van de vigerende proevenverzameling, zullen met de provincie afspraken worden gemaakt over het omgaan met deze toetsresultaten. Leidend moet zijn dat al uitgevoerde werkzaamheden niet onnodig opnieuw moeten worden opgepakt.
- De prioritering van de toetsvakken wordt gebaseerd op risicobeschouwing; d.w.z. dat kadevakken waarvan bekend is of vermoed wordt dat ze een veiligheidsrisico vormen bij de toetsing prioriteit krijgen, zodat snel duidelijk is welke maatregelen noodzakelijk zijn.
- Met interne en externe controles worden kwaliteit en juistheid van de toetsresultaten bewaakt. Op deze wijze wordt voorkomen dat onterechte risicovolle situaties in stand worden gehouden dan wel onnodige verbeteringsmaatregelen worden uitgevoerd.
- Delfland en de provincie stemmen zonodig bestuurlijk eenmaal en ambtelijk tweemaal per jaar af over de voortgang en (tussen)resultaten van de toetsing, de verbeteringswerken en de lopende onderzoeken en kennisontwikkelingen.
- Delfland rapporteert de toetsresultaten en de stand van zaken van de verbeteringswerken en het buitengewoon onderhoud jaarlijks aan de Provincie. Deze rapportage wordt gekoppeld aan de Delfland brede rapportage aan de Provincie als onderdeel van de P&C-cyclus.

3 Inhoudelijke scope

Het uitvoeringsprogramma bevat de volgende onderdelen:

- 3.1 de opzet van het nadere onderzoek voor regionale waterkeringen;
- 3.2 de aanpak van de verbetering van de afgekeurde regionale waterkeringen;
- 3.3 de aanpak van de inventarisatie en toetsing van niet waterkerende objecten en kunstwerken in regionale waterkeringen;
- 3.4 de aanpak van de toetsing in de periode 2015 tot 2024;
- 3.5 een beschrijving van prioriteitsstelling, fasering en risicobeheersing van het programma;
- 3.6 een indicatie van de kosten van het uitvoeringsprogramma gedurende de planperiode.

3.1 De opzet van het nadere onderzoek voor de regionale waterkeringen

Het betreft regionale waterkeringen die in de periode 2009 – 2012 getoetst zijn en waarvan op basis van het toetsinstrumentarium in 2013 geen definitief veiligheidsoordeel kon worden gegeven. Totaal betreft het circa 116 km keringen, die nader getoetst dienen te worden op de faalmechanismen buitenwaartse stabiliteit, piping en horizontaal evenwicht. Delfland start hiermee nadat de groene versie van de Leidraad toetsing regionale waterkeringen is herzien (definitieve versie naar verwachting beschikbaar in februari 2015). Naar verwachting kunnen de toetsresultaten van deze regionale waterkeringen per 1 januari 2017 worden opgeleverd. De regionale waterkeringen met het veiligheidsoordeel “onvoldoende” worden op basis van verwachte realisatietermijnen en risico’s opgenomen in het kadeverbeterings-programma 2015– 2020 dan wel in het kadeverbeteringsprogramma 2020 – 2025. Voor de planning wordt verwezen naar bijlage 1.

De regionale waterkeringen die in 2013 nog een vervolgtoetsing moesten ondergaan, zijn in 2014 van een veiligheidsoordeel voorzien. Het gaat hier om ongeveer 10 km regionale waterkeringen met mogelijke binnenwaartse/micro- instabiliteit en ongeveer 3 km regionale waterkering waarop de provinciale weg (N468) is gelegen. De uitkomsten geven aan dat totaal 4,2 km waterkeringen (netto opgave) het veiligheidsoordeel “onvoldoende” hebben gekregen. Deze keringen worden opgenomen in het Kadeverbeteringsprogramma 2015 – 2020.

3.2 De aanpak van de verbetering van afgekeurde regionale waterkeringen

Prioriteren op basis van risico’s

Delfland hanteert voor de prioritering binnen het kadeverbeteringsprogramma en het buitengewoon onderhoud een risicobenadering. Daarbij worden zo nodig beheermaatregelen getroffen voor de periode dat de keringen nog niet aan de vereiste veiligheidsnorm voldoen. In navolging van de eerste risicobeschuwing in 2012 zal eind 2014 een tweede risicobeschuwing uitgevoerd zijn. Aan de hand hiervan kan mogelijk in 2015 herprogrammering plaatsvinden van zowel het lopende kadeverbeteringsprogramma als de uitvoering van buitengewoon onderhoud. Daarnaast worden voor de strekkingen die niet aan de norm voldoen en waarvoor nog geen verbeterwerken zijn gestart, zo nodig beheermaatregelen getroffen.

Kadeverbeteringsprogramma 2010 – 2015

Delfland heeft op grond van de uitkomsten van de globale toetsing 2009 regionale waterkeringen met het veiligheidsoordeel “onvoldoende” opgenomen in het Kadeverbeteringsprogramma 2010-2015. Het gaat hier om de meest risicovolle regionale waterkeringen. Daarnaast zijn ook de regionale waterkeringen die bij de gedetailleerde toetsing in 2012 het veiligheidsoordeel “onvoldoende” hebben gekregen opgenomen in dit programma.

Kadeverbeteringsprogramma 2015 – 2020

De regionale waterkeringen in grond die in 2014 het veiligheidsoordeel "onvoldoende" hebben gekregen (totaal 4,2 km netto) worden opgenomen in het kadeverbeteringsprogramma 2015-2020.

Daarnaast worden de grondkeringen die in 2017 niet aan de norm voldoen (uitkomst toetsing 116 km kering op buitenwaartse stabiliteit, piping en horizontaal evenwicht; zie punt 4.1) en naar verwachting een kort verbetertermijn en/of een groot veiligheidsrisico hebben, opgenomen in dit programma.

Gestreefd wordt om in 2020 alle regionale waterkeringen in grond die in 2009, 2012 en 2014 zijn afgekeurd aan de vereiste veiligheidsnormen te laten voldoen, evenals een deel van de in 2017 afgekeurde regionale waterkeringen in grond. Afhankelijk van de uitkomsten van de toetsing van waterkerende constructies (verwacht eind 2018) wordt bezien of in dit programma ook al gestart gaat worden met het verbeteren van waterkerende constructies die niet aan de veiligheidsnorm voldoen en een hoog risico kennen.

Kadeverbeteringsprogramma 2020 – 2025

De regionale waterkeringen in grond die in 2017 niet aan de norm voldoen maar een lang verbetertermijn en/of een laag risico hebben, worden in dit programma opgenomen. Verder worden de waterkerende constructies en kunstwerken die niet aan de norm voldoen en een hoog veiligheidsrisico kennen, opgenomen in dit programma.

Tenslotte zal worden gestart met het verbeteren van de regionale waterkeringen die in het kader van de 2^e toetsing (zie punt 4.4) niet aan de veiligheidsnorm voldoen en een hoog veiligheidsrisico kennen.

Onderhoudsprogramma Regionale waterkeringen

Regionale waterkeringen die uitsluitend op hoogte niet aan de norm voldoen, zijn sinds 2010 opgenomen in een apart regulier onderhoudsprogramma. Dit vanwege de complexe uitvoerbaarheid van het onderhoud door de vele niet waterkerende objecten (wegen, beplanting e.d.). Met dit programma wordt ernaar gestreefd om alle in 2009, 2012 en 2014 op hoogte afgekeurde kaden in 2015 (meest risicovolle waterkeringen) of in 2020 aan de norm te laten voldoen. Belangrijk aandachtspunt is het ophogen van kaden met wegen. Delfland is voor deze activiteit in belangrijke mate afhankelijk van de bereidheid en financiën van de wegbeheerders (lees gemeenten en provincie). Ook in de oude binnensteden is ophogen vaak complex, doordat door bodemdaling niet zonder meer de kering op hoogte gebracht kan worden. Het onderhoud vereist daarom soms innovatieve oplossingen. Als gevolg hiervan staat de planning onder druk en zullen bepaalde risicovolle kadestrekkingen in de periode 2015 – 2020 worden uitgevoerd.

3.3 De aanpak van de inventarisatie en toetsing van niet waterkerende objecten en kunstwerken in regionale waterkeringen

Gestart wordt met inventariseren van gegevens uit archieven en veldwerk.

Vervolgens worden eerst de waterkerende constructies en kunstwerken getoetst die

mogelijk een raakvlak hebben met de realisatie van het Onderhoudsprogramma Regionale waterkeringen. Daarna wordt gestart met het toetsen van de overige kunstwerken en tenslotte met de niet-waterkerende objecten. Tussen 2019 en 2022 komen de definitieve veiligheidsoordelen beschikbaar. Voor de planning van de diverse toetssporen wordt verwezen naar bijlage 1.

3.4 De aanpak van de toetsing in de periode 2015 tot 2024

Dit werkproces kent een aantal onderdelen, te weten een nader analyse van het (boezem)watersysteem, herijking van maatgevende waterpeilen (promotorberekeningen) en de toetsingen van het grondlichaam zelf. De start van dit werkproces staat gepland voor 2016, met als opleveringjaar 2021. Voor de planning van de diverse werkzaamheden wordt verwezen naar bijlage 1.

De studie die in 2014 is uitgevoerd naar nut en noodzaak van overige keringen gaf aan dat uit waterveiligheidsoogpunt circa 40 km overige waterkeringen opgewaardeerd moet worden naar de categorie regionale waterkeringen. Vanwege deze statusverandering en in het kader van het beheersen van risico's zal Delfland deze keringen met voorrang te toetsen. De start is in 2015 gepland. Daarnaast wordt in 2016 gestart met het toetsen van keringen rond waterbergingen (maximaal 10 km).

3.5 Een beschrijving van de prioriteitstelling, fasering en risicobeheersing van het programma

Met het bestuurlijk vaststellen van het uitvoeringsprogramma regionale waterkeringen 2015 – 2024 geeft Delfland aan hoe het tot en met 2024 invulling wil geven aan één van zijn kerntaken, het houden van droge voeten achter regionale waterkeringen.

Vanwege het feit dat Delfland zijn werkzaamheden efficiënt en effectief wil uitvoeren, worden de activiteiten in dit programma met zorg geprioriteerd en geprogrammeerd. Het sturen op risico's staat hierbij centraal. De meest risicovolle regionale keringen worden het eerst aangepakt, daarna de minder risicovolle.

Het "risicosturen" wordt gedaan op basis van de jaarlijks uit te voeren risicoscan op de afgekeurde regionale waterkeringen. Deze scan geeft vooral inzicht in de kans van overstroming van de kade en bepaalt, in relatie tot het te beschermen gebied, de grootte van het risico. Bij de analyse wordt gebruik gemaakt van de actuele situatie in het veld en de stand van zaken van de geplande uitvoeringswerken (kadeverbeteringen en onderhoud). Voor die kadedelen waar nog niet voldaan wordt aan de vereiste veiligheidsnorm wordt aangegeven welke beheermaatregelen getroffen moeten worden. De te nemen maatregelen zijn divers en worden gekoppeld aan de grootte van het risico. Zo zal bij een klein risico volstaan worden met alleen extra aandacht bij reguliere veldinspecties. Bij grotere risico's wordt overgegaan tot intensieve monitoring van de betreffende kadedelen of tot het uitvoeren van noodmaatregelen. Daarnaast worden de risico's gedeeld met andere organisatieonderdelen binnen Delfland (denk aan het team Peilbeheer) en wordt het calamiteitenbestrijdingsplan voor die situaties geactualiseerd.

3.6 Een indicatie van de kosten van het Uitvoeringsprogramma gedurende de planperiode

In bijlage 1 is een overzicht gegeven van de verwachte kosten per jaar van alle activiteiten, genoemd in het Uitvoeringsprogramma. De genoemde bedragen zijn ontleend aan de meerjarenbegroting van Delfland (looptijd tot en met 2019), zoals die in 2014 vastgesteld is door het algemeen bestuur van Delfland.

Op verzoek van de provincie is voor de periode 2020 tot en met 2024 een indicatie gegeven van de kosten die met dit programma gemoeid zijn. Hierbij wordt nogmaals aangegeven dat vanwege het ontbreken van bestuurlijke goedkeuring aan die kostenindicatie geen enkele recht kan worden ontleend.

4 Bijlagen

1. Overzicht planning, mijlpalen en kostenindicatie Uitvoeringsprogramma regionale waterkeringen 2015 – 2024.